

Prof. dr. sc. Ante Vukasović, 1929. – 2021.

(In memoriam)

U utorak 26. siječnja 2021. godine, u 93. godini života, umro je prof. dr. sc. Ante Vukasović. Rođen je u Osijeku 9. siječnja 1929. godine. Djetinjstvo je proveo u Dalmaciji, u Kučićima kod Omiša, gdje je završio osnovnu školu. Učiteljsku je školu završio 1950. godine u Osijeku, a Filozofski fakultet 1956. godine u Zagrebu. Na istom Fakultetu doktorirao je 1965. godine. Na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu radio je pune 33 godine.

Prof. dr. sc. Ante Vukasović bio je vrlo utjecajan hrvatski pedagog, znanstvenik, sveučilišni profesor, kulturni djelatnik, publicist, učitelj učitelja i pedagog pedagoga. Izuzetno je plodan pedagoški pisac. Potpuna bibliografija njegovih radova sadrži 2142 bibliografske jedinice. Autor je više od 50 knjiga, kao koautor ili urednik objavio je još 50-ak knjiga. Više od 60-ak njegovih radova objavljeno je na stranim jezicima. Kao znanstvenik pedagog bavio se fenomenom i teorijom odgoja, zalagao se za afirmaciju morala, etičkih, duhovnih, općeljudskih vrijednosti i ljudskog dostojanstva. Proučavao je sustav pedagoške znanosti, pitanja pedagoške teleologije i aksiologije, teoriju i metodiku odgojne djelatnosti, bit odgoja, poglavito probleme moralnoga, intelektualnog i radnog odgoja, odgojne vrijednosti i izgrađivanje moralnih odlika osobnosti. Bavio se odgojem za humane odnose, pripremanjem mladeži za ljubav, brak, obiteljski život, željeno potomstvo i odgovorno roditeljstvo, odgojnom funkcijom škole i obitelj, unapređivanjem odgojne djelatnosti. Dosljedno se zalagao i znanstvenim istraživanjima dokazivao prijeku potrebu duhovne obnove, moralne i odgojne preobrazbe, potrebu reafirmiranja zanemarene odgojne funkcije, odgojnih vrijednosti. Rezultate svojih proučavanja i istraživanja objavio je u brojnim monografijama i raspravama. Održao je više od stotinu predavanja na raznim tribinama, stručnim i znanstvenim skupovima, seminarima, simpozijima i kongresima. Boravio je i predavao u Austriji, Češkoj, Francuskoj, Kanadi, Mađarskoj, Njemač-

koj, Poljskoj, Rusiji, Slovačkoj, Švedskoj, Švicarskoj, Ukrajini i Sjedinjenim Američkim Državama.

Na znanstvenoistraživačkom području angažirano je sudjelovao u istraživanjima Zavoda za pedagogiju i Instituta za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Centra za pedagošku izobrazbu i istraživanje te Instituta za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu. Samostalno je vodio istraživačke projekte: Međusobni odnos razine obrazovanja, kvalifikacijske strukture i produktivnosti rada; Fenomen odgoja; Moralne kvalitete naših učenika; Prinosi unapređivanju odgojne funkcije škole; Politehnizacija obrazovanja; Sustav i program stručnog obrazovanja i usavršavanja nastavnika za rad u području planiranja obitelji; Odgoj i vrijednosti; Analiza i unapređivanje odgojnog rada; Osposobljavanje nastavnika za odgojni rad; Unapređivanje odgojne funkcije obitelji; Međunarodno ispitivanje obiteljske odgojne funkcije; Likovi istaknutih hrvatskih pedagoga. Kao vanjski suradnik, tijekom 1994. i 1995. godine, u Političkoj upravi Ministarstva obrane Republike Hrvatske, vodio je projekt: Domovinski odgoj, za potrebe Hrvatske vojske, o čemu je objavljeno impozantno djelo. Usporedo s tim projektima surađivao je na desetak drugih znanstveno-istraživačkih projekata.

Obavljao je i uredničke poslove: uređivao je časopis „Život i škola“ u Osijeku, bio urednik knjižnice „Teorija i praksa odgoja“ u pedagoškom društvu Hrvatske i uredio je više djela u izdanjima Pedagoškoga centra u Osijeku, Zavoda za Pedagogiju i Instituta za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Pedagoško-književnog zbora, Centra za pedagošku naobrazbu i istraživanje Sveučilišta u Zagrebu, Društva hrvatsko-slovačkog prijateljstva u Zagrebu te Domovinski odgoj u MORH-u.

U Pedagoško-književnom zboru i Pedagoškom društvu Hrvatske bio je tajnik, dugogodišnji član Upravnog odbora i komisije za izdavačku djelatnost. Na svojem matičnom Filozofskom fakultetu u Zagrebu prof. Ante Vukasović bio je u par navrata pročelnik Odsjeka za pedagogiju te voditelj postdiplomskog studija pedagogije. Kao priznati komeniolog bio je član Međunarodnog odbora za organizaciju proslave 400. obljetnice rođenja Jana Ámosa Komenskog te inicijator i predsjednik Hrvatskoga nacionalnog odbora za organizaciju proslave u Hrvatskoj. Tim povodom održano je nekoliko znanstvenih skupova. Prof. Ante Vukasović je radi populariziranja pedagoške znanosti i unapređivanja odgojne djelatnosti održao više stotina javnih predavanja za prosvjetne djelatnike u Zagrebu i Hrvatskoj. Od 1970. do 1974. godine održao je četiri ciklusa, ukupno 38 zapaženih i u školama dobro primljenih predavanja iz moralnog odgoja, u sastavu emisija Školskog radija Radio Zagreba. Tim predavanjima je nastojao upozoriti na moralni smisao života, etički sustav vrijednosti i potrebu moralnog preporoda.

Bio je vrlo aktivan u hrvatskom proljeću 1971. godine zbog čega je imao velikih neugodnosti i problema. U proces demokratske preobrazbe u Hrvatskoj uključio se 1989. godine. Pristupio je prvoj skupini hrvatskih domoljuba koji su inicirali političke demokratske promjene i uspostavljanje slobodne i neovisne države Hrvatske. Ostavio je duboki politički trag u izgradnji suverene moderne Hrvatske. Dugi niz godina aktivno je djelovao u Hrvatskoj demokratskoj stranci (HDS) u kojoj je bio dopredsjednik te u Hrvatskoj demokratskoj zajednici (HDZ). I na tom području zdušno se zalagao za reafirmaciju pedagoškog sustava vrijednosti i moralni preobražaj hrvatskog društva. Objavio je 10-ak radova političkog sadržaja.

U suverenoj samostalnoj državi Hrvatskoj prof. Ante Vukasović se vrlo angažirano uključio u javno djelovanje, društveno-politički život i rad hrvatskih građanskih udruga i društava. Bio je član Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, Hrvatskoga pedagogijskog društva, Hrvatskoga društva katoličkih novinara, Matice Hrvatske, Hrvatskoga populacijskog pokreta, počasni je član Hrvatskoga pokreta za život i obitelj te Ogranka Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru, Hrvatskog katoličkog društva prosvjetnih djelatnika (HKDPD). U Hrvatskom žrtvoslovnom društvu (HŽD) kao član Predsjedništva objavio je više od 200 članaka i rasprava posvećenih hrvatskim žrtvama na Bleiburgu, Maceljskoj šumi, Jazovkama, Vukovaru, Škabrnji. U Hrvatskom katoličkom zboru „MI“ bio je predsjednik i gotovo 10 godina glavni tajnik. U Listu mladih MI, glasilu HKZ-a, ponajviše u kolumni Odgoj i vrijednosti objavio je 202 rada posvećena duhovnosti, mladeži, odgoju i odgojnoj preobrazbi. U znak priznanja i zahvalnosti HKZ „MI“ imenovao ga je doživotnim počasnim članom Predsjedništva. Inicirao je osnivanje Društva hrvatsko-slovačkog prijateljstva čiji je predsjednik bio 12 godina. U znak zahvalnosti imenovan je doživotnim počasnim predsjednikom Društva. Prof. Ante Vukasović je član Akademije humanističkih znanosti u Sankt-Peterburgu, član je Svjetske asocijacije za pedagoška istraživanja.

Za svoju znanstvenu, pedagošku, kulturnu i političku djelatnost primio je mnogo priznanja, nagrada, odlikovanja i drugih vrijednih odličja i zahvalnica. Kao vrlo djelatnog pedagoškog stručnjaka i mladi znanstvenik, u tridesetoj godini života, odlikovan je Ordenom rada III. reda (1959.). Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem u vrijeme hrvatskog proljeća 1971. Prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman odlikovao ga je Redom Danice hrvatske s likom Antuna Radića i Spomenicom Domovinskog rata (1996.). Za dugogodišnje poticanje hrvatsko-slovačkog prijateljstva i suradnje, slovački predsjednik Ivan Gašparovič odlikovao ga je Redom bijelog dvostrukog križa Slovačke Republike. Primio je Nagradu Ivan Filipović za unapređivanje znanstvenoistraživačkog rada (1971.) i za životno djelo (2002.). Primio je, između mnogih, i sljedeća odličja: Spomen-plaketa Sveučilišta u Zagrebu u povodu

300. obljetnice osnivanja (1969.); Spomen-plaketa Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u povodu 100. obljetnice djelovanja (1971.); Povelja Hrvatskoga katoličkog društva prosvjetnih djelatnika (2018.); Spomen-medalja Jan Ámos Komenský Češke i Slovačke Federalne Republike za organizaciju u Hrvatskoj proslave 400 obljetnice rođenja Komenskog (1992.); Diploma akademika Akademije humanističkih znanosti u Sankt-Peterburgu (1994.); Srebrna medalja i diploma Internacionalnog biografskog centra Cambridge za izuzetna postignuća u unapređivanju školstva i pedagogije (2003.); Zlatna medalja, priznanje Američkog biografskog instituta hrvatskom znanstveniku (2008.). Primio je još tridesetak različitih priznanja, diploma, zahvalnica, plaketa, povelja za svoju bogatu i raznovrsnu djelatnost.

Prof. dr. sc. Ante Vukasović cijeli je život bio čvrsti i neuništivi granitni kamen na braniku pedagojske znanosti, pedagoških, nacionalnih, kulturnih i duhovnih vrijednosti te na braniku vjere i domovine. Svojom bogatom pedagoškom baštinom zadužio je Hrvatsku i njen narod, a njegov znanstveni opus bit će neiscrpno vrelo s kojeg će se stoljećima napajati nove generacije.

Na kraju za našeg vrijednog i neobično marljivog, dragog prof. Antu Vukasovića s punim pravom možemo reći poput sv. Pavla: „Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj dan uzvratiti Gospodin, pravedan sudac; ne samo meni, nego i svima koji s ljubavlju čekaju njegov pojavak“ (2 Tim, 4, 7-8). Veliko mu hvala za sve i vječna mu slava.

mr. sc. Ivica Đaković